

NYHETS BREV

SENTER FOR ALDERS- OG SYKEHJEMSMEDISIN (SEFAS)

Foto: SEFAS, Silje Robinson

BLI MED PÅ EN KICKOFF FOR

CC.AGE: SENTER FOR SAMMENSATTE SYKDOMMER OG ALDRING!

vi er stolte over å invitere til en storslagen kickoff for vårt nye senter CC.AGE for sammensatte sykdommer og aldring, 1. oktober 2024! Dette enestående senteret har fått generøs støtte fra Trond Mohn-stiftelsen i samarbeid med Universitetet i Bergen, og er lokalisert ved SEFAS. Målet med CC.AGE er å støtte eldre personer med sammensatte sykdommer, slik at de kan bo trygt og uavhengig hjemme. Vi ser frem til å dele mer informasjon om dette spennende initiativet under åpningskonferansen! Du finner mer informasjon og påmeldingslenke gjennom [denne koblingen](#).

MØT NYE MEDARBEIDERE I SEFAS

ZOYA SABIR er utdannet klinisk ernæringsfysiolog med doktorgrad i klinisk ernæring fra Universitetet i Bergen. Hovedformålet med doktorgradsprosjektet hennes var å undersøke hvordan muskelhelse kan optimaliseres gjennom kosthold, og dermed bidra til mer selvstendighet og bedre livskvalitet for de eldre. Zoya ble nylig ansatt som postdoktor ved det nye CC.AGE-senteret hos SEFAS, et senter for sammensatte sykdommer og aldring. CC.AGE skal jobbe med å legge til rette for at eldre personer med kroniske, komplekse sykdommer kan leve trygt og selvstendig hjemme med god livskvalitet, og dermed også støtte deres pårørende og helsejenestene i kommunene.

Foto: SEFAS/ IGS/Ricky Heggheim

Foto: Privat/ IGS/ SEFAS

Anne Therese Hatle er en ergoterapeut med mastergrad i kunnskapsbasert praksis i helsefag. Siden 2022 har Anne Therese vært foreleser i bachelorprogrammet for ergoterapi ved Høgskulen på Vestlandet. I april 2024 startet hun som doktorgradskandidat ved SEFAS. Forskningen hennes vil fokusere på 5D-prosjektet til SEFAS (Decoding Death and Dying in people with Dementia by Digital thanotyping), en banebrytende studie finansiert av Det europeiske forskningsrådet (ERC Consolidator Grant), for bedre å kunne forutsi livets slutt hos sykehjemspasienter med demens ved hjelp av ny teknologi. Professor Bettina S. Husebø er leder for studien.

Foto: Privat/ IGS/ SEFAS

Kjersti Nedreskår er psykolog og tar del i DARK.DEM-prosjektet (Virtual darkness and digital phenotyping in specialized and municipal dementia care: The DARK.DEM randomized controlled trial). Forskere med bakgrunn i geriatrisk medisin, psykiatri, psykologi, kronoterapi, datavitenskap og hermeneutikk samarbeider tverrfaglig for å forbedre diagnosesetting og behandling av atferdsmessige og psykiatriske symptomer ved demens, i både spesialist- og primærhelsetjenesten. Spesielt kunstig intelligens og kunstig mørke undersøkes som lindring av atferdssymptomer ved demens. Studien er finansiert av Norges forskningsråd og førsteamanuensis Line I. Berge er leder for studien.

Foto: SEFAS/ IGS/Privat

MARIA JOHANSEN er en erfaren seniorrådgiver med doktorgrad fra Universitetet i Oslo og studier innen finans og organisasjonspsykologi. Hun har tidligere jobbet ved The Francis Crick Institute i London. Før dette hadde hun forskningsopphold ved Universitetet i Oslo og hatt andre vitenskapelige stillinger. I sin siste stilling jobbet hun ved Northern Virginia Community College i USA. Maria er administrativt koordinator ved SEFAS og koordinerer aktiviteter og prosjekter ved SEFAS og ved Institutt for global helse og samfunnsmedisin (IGS), og arbeider også med senterets drift og økonomi.

Foto: SEFAS/ IGS/Privat

Eli Synnøve Vidhammer er nyansatt kommunikasjonskonsulent i 20 % stilling ved SEFAS, og arbeider med senterets nettsider og lager brosjyrer, rollups, årsrapporter og annet kommunikasjonsmaterieill. Hun er også ansatt ved andre forskningscentre ved UiB (Neuro-SysMed, CCBO, i alt 70 % ved UiB), og har 18 års erfaring fra administrativt arbeid ved UiB. Hun har en Bachelor innen språk og litteratur, og har tidligere jobbet mange år innen markedsføring. Hun arbeider fra ekstemt kontor, men kommer på besøk til SEFAS innimellom i løpet av året. Utenom å være ansatt hos UiB, arbeider Eli også som freelance-oversetter.

Maarja Vislapuu hadde sin disputas ved UiB 19. april 2024 og forsvarte avhandlingen "Informal and formal resource utilization in the care for people with dementia"

Maarja Vislapuu har brukt data fra tre kliniske studier til å undersøke: 1) om en multikomponent intervensjon og koordinering av tjenester påvirker den uformelle omsorgstiden; 2) hvilken effekt Covid-19-restriksjoner hadde på uformell og formell ressursbruk hos hjemmeboende eldre med demens og 3) hvordan fordeles formell og uformell tid brukt på omsorg og pleie, og fritidsaktiviteter på sykehjem, samt hvilke faktorer er relatert til dette. I den første studien, LIVE@Home.Path, viste det seg at en multikomponent intervensjon som bestod av Læring, Velferdsteknologi, Frivillighet og Myndiggjøring forbedret opplevelsen av total pårørendesituasjon, mens den uformelle omsorgstiden ikke ble redusert. PAN.DEM-studien viste at nedstengingen av Norge (mars-april 2020) førte til betydelig økning i den uformelle omsorgstiden. I COSMOS-studien viste det seg at økt familieengasjement i norske sykehjem, kan potensielt bedres med mer brukervennlige miljøer. Det er også behov for å tilrettelegge for en større variasjon av aktiviteter for å møte de ulike interessene og behovene til sykehjemspasienter.

Vislapuu har en mastergrad i klinisk diabetessykepleie fra Høgskulen på Vestlandet (2017). Fra 2019 til 2023 har hun vært stipendiat ved Det medisinske fakultet (UiB) og jobber nå med undervisning ved VID vitenskapelige høgskole i Bergen. Doktorgradsarbeidet utgår fra Institutt for global helse og samfunnsmedisin. Professor Bettina Sandgathe Husebø (UiB) har vært hovedveileder. Professor Egil Kjerstad (NORCE) og førsteamanuensis Line Iden Berge (UiB) har vært medveiledere. De tre studiene LIVE@Home.Path, PAN.DEM, og COSMOS trial ble alle finansiert av Norges forskningsråd. Du finner mer informasjon på denne [lenken](#).

Foto: Privat/ IGS/ SEFAS

BETTINA HUSEBØ HAR OPPSKRIFTEN PÅ "SYV TRIKS FOR Å FÅ ET (NESTEN) EVIG LIV"

Biohacking er en verdensomspennende trend som inkluderer stamcelleterapi, bloderstatning med injisert blod fra yngre slektninger, og intrikate medikamenter for å utsette aldring. Dette er mye mer enn botoxsprøyting mellom øynene. Rike amerikanerne bruker slike terapier i det daglige. Målet er å ikke bli gammel: frisk så lenge som mulig og så rett i fryseren for de neste 200 år til noen gidder å tine deg opp og helbreder sykdommen som i dag ennå ikke kan behandles.

Biohacking er virkelig et fascinerende felt som utforsker måter å optimalisere helsen vår gjennom eksperimentering og persontilpassede tilnærminger. Hvis du har flere spørsmål eller trenger mer informasjon, er du velkommen til å spørre!

"Så biohacking er bra – både for den enkelte, men også for samfunnet."
Publisert 7. juni 2024 11:00, [Bergens tidende](#)

Bergens Tidende

Syv triks for å få et (nesten) evig liv

Vil du bli 120 år eller eldre? Her er et krasjurs i biohacking for alle som ønsker å bli gammel med god helse.

Lege og professor Bettina Husebø har i en årrekke jobbet med aldring og livskvalitet for eldre. FOTO: PRIVAT

Fullført mastergrad om søvnforstyrrelser ved Parkinsons sykdom

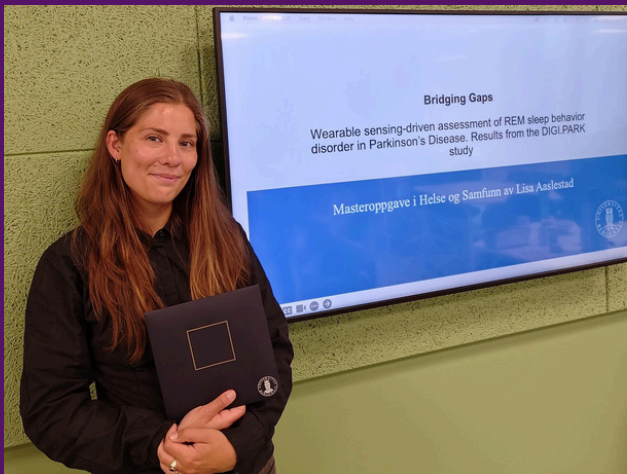

Photo: Private/IGS/SEFAS

Lisa Aaslestad ved SEFAS og IGS har fullført sin mastergrad – og det med beste karakter (A)! Oppgaven heter "Bridging Gaps : Wearable sensing-driven assessment of REM sleep behavior disorder in Parkinson's Disease. Results from the DIGI.PARK study", og i prosjektet sitt har Lisa sett på søvnforstyrrelser ved Parkinsons sykdom, og hvordan bærbar sensorteknologi kan forbedre vurderingen av sannsynlig søvnforstyrrelse hos pasienter med Parkinsons. Lisa hadde sin muntlige eksaminasjon av masterprosjektet sitt den 10. juni 2024.

Veiledere har vært Line Iden Berge (hovedveileder), Monica Patrascu og Haakon Reithe.

Hurtige øyebevegelser, Rapid Eye Movement (REM)-søvnatferdsforstyrrelse (RBD) er et utbredt ikke-motorisk symptom ved Parkinsons sykdom (PD), som kan føre til forverret sykdomsprogresjon. RBD vurderes ofte ved hjelp av selvrapporterte spørreskjema og intervjuer, som ofte kritiseres for deres lave sensitivitet og spesifisitet. Selvrapporterte data kan være mindre pålitelige som følge av individuelle oppfatninger. Denne studien undersøker hvordan bærbar sensorteknologi kan forbedre vurderingen av sannsynlig RBD (pRBD) hos pasienter med PD. Fjorten deltakere med PD brukte en bærbar aktivitetssensor kontinuerlig i 14 netter, som målte nattlige bevegelser og hjerterytmevariabilitet (HRV). Deltakerne besvarte også spørreskjemaet RBD Screening questionnaire (RBDSQ). Studien fant signifikante forskjeller mellom selvrapporterte RBD-symptomer og objektive data fra aktivitetssensoren. Bruk av data fra bærbare aktivitetssensorer sammen med spørreskjemaer kan være en mer objektiv metode til å vurdere RBD hos PD-pasienter. Denne tilnærmingen kan potensielt forbedre diagnostisk nøyaktighet ved å redusere subjektive skjevheter som medfølger selvrapporterte data.

Lisa brukte data fra DIGI.PARK-studien, et samarbeid mellom SEFAS og Neuro-SysMed som er finansiert av UiB, Norges forskningsråd og GC Rieber Fondene. DIGI.PARK er en del av ActiveAgeing-prosjektet.

Møte med brukerpanelet vårt 4. mai

Vi hadde nylig et flott møte med brukerpanelet vårt på Restaurant Aster i Bergen. Stemningen var varm og imøtekommende, og alle var ivrige etter å dele sine innsikter og erfaringer. Vi hadde livlige diskusjoner om alle SEFAS-prosjektene, og det ble tydelig at det er vårt felles engasjement som står bak suksessen til disse prosjektene. Og selvfølgelig var det sosiale aspektet veldig hyggelig, det er det alltid – kontakten med de andre panelmedlemmene over god mat gjorde kvelden virkelig minneverdig!

Foto: Maria Johansen/ IGS/ SEFAS

Priser på Fakultetets dag 17. april

Gratulerer til professor Kjell-Morten Myhr og Bergen Multiple Sclerosis Research Group ved vår partner Neuro-SysMed som mottok prisen for årets beste forskningsmiljø!

Marie Hidle Gedde, som [fullførte sin disputas i februar 2023](#) og nå arbeider som lege, fikk prisen for årets ph.d.-arbeid!

– Det er ærerikt å bli gjort stas på av sine egne, og jeg er veldig takknemlig for prisen som fremhever kvalitet i arbeidet og ens formidlingsevne, sier Marie. Hun ønsker å sette søkelyset på behovet for mer kunnskap om behandling og håndtering av adferdsmessige og psykologiske symptomer ved demens i ulike settinger.

– God forskning er alltid teamarbeid! Jeg må hylle professor Bettina Husebø for visjonære prosjekter og stamina. Min hovedveileder, førsteamanuensis Line Iden Berge, har vært essensiell for min utvikling og fremdrift i ph.d.-prosjektet. Videre har prosjektgruppens sammensetning fremmet tverrfaglige drøftninger og sikret relevans, inkludert brukerperspektivet. Uten samholdet blant stipendiatene på FEST ville jeg aldri blitt ferdig!

Photo: Paul Andre Sommerfeldt, Medfak, UiB

IGS fikk også enda flere priser! Gratulerer med utdanningsprisene til Liv Kvalvik (til venstre), Lone Holst (til høyre) og Reidun Kjørne (ikke på bildet)! Marie Gedde i midten.

POSTERPRIS

Brice Martys poster: "Functional Near Infrared Spectroscopy (fNIRS) in Parkinson's disease as a future diagnostic tool" vant pris for beste poster på Instituttets dag 2024 ved IGS – gratulerer Brice!

På posteren viste Brice en oversikt over grunnprinsipper, fordeler og begrensninger samt de første resultatene av en systematisk gjennomgang av fNIRS med fokus på motoriske symptomer (skjelving, muskelstivhet, balanse, koordinering) og ikke-motoriske symptomer (kognitive utfordringer, depresjon, adferdsforstyrrelser eller hukommelsesproblemer) hos mennesker med Parkinsons sykdom.

Functional Near Infrared Spectroscopy (fNIRS) in Parkinson's disease as a future diagnostic tool
 Marty B.¹, Boyle L.², Førsund E.², Reithe H.², Berge L.I.^{1,2}, Patrascu M.¹, Husebo B.S.¹

fNIRS
 Noninvasive functional neuroimaging device, part of the metabolic-based family with functional Magnetic Resonance Imaging (fMRI) and positron emission tomography (PET) scans.
 Measures haemodynamic, cerebral blood volume and blood flow of cerebral cortex during brain activation.

A super average device
 Spatial resolution: 2 and 5 cm
 Temporal resolution: Technically sampling once up to 200 Hz but the metabolic timescale could be slower

PROS / CONS
Pros: Limited to first layers of the brain cortex. Portable instrumentation, (possibility of miniaturized version). Comfort, High tolerance to artefacts movement (higher than all other techniques). Silent and open device without any exclusion criteria (metallic prothesis, age).
Cons: Competitive device in terms of functional mapping, robust and reliable.

fNIRS & Parkinson Disease
 fNIRS studies brought insight on the understanding of freezing of gait (FOG) a common trouble affecting Parkinson's Disease (PD) patients. fNIRS has also been implemented to investigate cortical alteration in PD patients.

Se våre siste vitenskapelige publikasjoner

Berceanu C., Arshad N., Patrascu M. 2023 - Contagion Propagation with Rule-Based Reasoning and Decentralized Control in an Agent-Based Susceptible-Infected-Recovered-Susceptible Infodemic Model, 2023 International Conference on Big Data, Knowledge and Control Systems Engineering (BdKCSE), Sofia, Bulgaria, 10.1109/BdKCSE59280.2023.10339741

Ion A., Patrascu A., Patrascu M. 2024 - Comparative evaluation of evolutionary learning fitness functions in model fitting for human heart rate during treadmill exercise, UPB Scientific Bulletin, Series C: Electrical Engineering, vol. 86, is. 1, pp. 69-80, ISSN 2286-3540

Vislapuu M., Patrascu M., Allore H., Husebo B.S., Kjerstad E., Gedde M., Berge L.I. 2024 - Feedback system analysis of a multicomponent intervention on dyads of home-dwelling persons with dementia and their caregivers. Results from the LIVE@Home.Path trial, Innovation in Aging, vol. 8, is. 3, pp. 1-13, 10.1093/geroni/igae020

Collins J.T., Walsh D.A., Gladman J.R.F., Patrascu M., Husebo B.S., Adam E., Cowley A., Gordon A.L., Oglari G., Smaling H. 2024 - The difficulties of managing pain in people living with frailty: the potential for digital phenotyping, Drugs & Aging, vol. 41, is. 3, pp. 199-208, 10.1007/s40266-024-01101-4

Sandvik R.K.N.M., Husebo B.S., Selbaek G., Strand G., Patrascu M., Mustafa M., Bergh S. 2024 - Oral symptoms in dying nursing home patients. Results from the prospective REDIC study, BMC Oral Health, vol. 24, is. 129, pp. 1-9, 10.1186/s12903-024-03901-x

Førsund E., Torrado Vidal J.C., Fæø S.E., Reithe H., Patrascu M., Husebo B.S. 2024 - Exploring active ageing in a community-based living environment: an ethnographic study in the Western Norway context, Frontiers in Public Health, vol. 12, pp. 1-12, 10.3389/fpubh.2024.1380922

Berceanu C., Patrascu M. 2024 - Comparative Analysis of Agent-Based Modeling Frameworks for Signal Propagation in Complex Networks: NetLogo and Python Mesa, UPB Scientific Bulletin, Series C: Electrical Engineering, vol. 86, is. 2, pp. 27-40, ISSN 2286-3540

Vislapuu M, Patrascu M, Allore H, Husebo BS, Kjerstad E, Gedde, PhD, Berge LI, Feedback system analysis of a multicomponent intervention on dyads of home-dwelling persons with dementia and their caregivers. Results from the LIVE@Home.Path trial. Innovations in Aging. Innovation in Aging, igae020 (2024), <https://doi.org/10.1093/geroni/igae020>

Patrascu M, Berge LI, Vislapuu M, Husebo BS, Circadian Rhythm Stability Analysis from Actigraphy Data in Persons with Dementia. Accepted conference paper for the 2024 European Control Conference, Stockholm, Sweden (in press)

Også bidrag til en offentlig utredning:
 van Staalduinen, W. and Dantas, C. (2024) White Paper: Designing the perfect New European Bauhaus neighbourhood. Zenodo. doi: 10.5281/zenodo.11212838.

